

NOGIRON BOLALAR UCHUN ARAVACHALAR QULAYLIKLARI VA
KAMCHILIKLARI.

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ КОЛЯСОК ДЛЯ ДЕТЕЙ-ИНВАЛИДОВ.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF STROLLERS FOR DISABLED
CHILDREN.

Abdusalamova Shahida Kamiljanovna

O'zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti Sanoat dizayni kafedrasida katta o'qituvchisi,

Mirzayeva Munisa Abdusamat qizi

O'zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti Sanoat dizayni kafedrasida talabasi,

Annotatsiya: Mazkur maqolada nogiron bolalar uchun aravachalarning jamiyat va kundalik hayotdagi o'ri, ularning imkoniyatlarini kengaytirishdagi ahamiyati yoritilgan. Maqola nogiron bolalarning maktab ta'limiga qo'shilishi, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishi va o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashda aravachalarning tutgan o'rnini tahlil qiladi. Aravachalarning turlari – standart, maxsus va elektr aravachalar haqida batafsil ma'lumot berilib, ularning afzalliklari va qo'llanilish doirasi ko'rsatib o'tilgan. Shuningdek, maqolada aravachalar bilan bog'liq muammolar, jumladan infratuzilma yetishmovchiligi va ularning yechimlari ham keng yoritilgan.

Kalit so'zlar: nogiron bolalar, aravachalar, maktab hayoti, jamiyat, elektr aravachalar, maxsus aravachalar, imkoniyatlar, muammolar, yechimlar, ijtimoiy hayot.

Har bir bola baxtli bolalikni, to'laqonli hayot kechirishni va jamiyatda o'z o'rnini topishni istaydi. Afsuski, nogiron bolalar uchun bu yo'l ko'pincha murakkabroq va to'siqlarga to'la bo'ladi. Ularning kundalik hayotida eng katta muammolardan biri – erkin harakatlanish imkoniyatining cheklanganligi.

Nogiron bolalar uchun mo'ljallangan aravachalar nafaqat ularning jismoniy ehtiyojlarini qondiradi, balki maktabga borish, do'stlari bilan o'ynash, atrof-muhit bilan tanishish kabi oddiy, ammo hayotiy faoliyatlar uchun imkoniyat yaratadi.

Ammo bugungi kunda bu bolalarning aksariyati sifatli va qulay aravachalarga yetarlicha ega emas. Aravachalarning qimmatligi, moslashtirilgan modellar yetishmasligi va texnologik imkoniyatlarning cheklanganligi – ularning kundalik hayotini yanada qiyinlashtiradi.

Bu muammo nafaqat bolalarning, balki ularning oilalari va yaqinlari uchun ham katta tashvish tug'diradi. Shu bois, nogiron bolalar hayot sifatini yaxshilash uchun aravachalar muammosini yoritish va yechimlar topish muhim ahamiyat kasb etadi.

Nogiron bolalar uchun aravachalar hayotning ajralmas qismiga aylanadi, chunki ular harakatlanish imkoniyatini ta'minlab, bolalarga mustaqil bo'lishga yordam beradi.

Aravachalar nafaqat jismoniy erkinlikni beradi, balki bolalarning ijtimoiy hayotga qo'shilishida ham muhim rol o'ynaydi.

Birinchiidan, aravacha bolaning kundalik ehtiyojlarini qondirishda asosiy vosita hisoblanadi.

Masalan, maktabga borish, do'stlar bilan o'ynash yoki shifokor ko'rigiga borish kabi oddiy faoliyatlar aravacha orqali amalga oshiriladi. Ikkinchiidan, aravacha bolalarga o'zlarini jamiyatning bir qismi sifatida his qilish imkonini yaratadi.

Qulay va sifatli aravacha yordamida ular uyda o'tirib qolmay, tengdoshlariga qo'shila oladi, bilim va ko'nikmalarni rivojlantirishi mumkin. Shuningdek, aravacha bolaning o'z-o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi.

O'zi mustaqil harakatlana olish tuyg'usi bolaning ruhiy va psixologik holatiga ijobiy ta'sir qiladi. Bu esa nafaqat bolaning, balki uning ota-onasi va yaqinlari uchun ham katta yengillik va ruhiy qo'llab-quvvatlash manbai hisoblanadi. Xulosa qilib aytganda, aravachalar nogiron bolalar hayotida nafaqat jismoniy harakat vositasi, balki ularning jamiyatda o'z o'rnini topishiga, imkoniyatlarini kengaytirishga va to'laqonli hayot kechirishiga ko'maklashuvchi muhim omil sanaladi.

Nogiron bolalar uchun aravachalarining turlari va afzalliklari: Nogiron bolalar uchun aravachalar har bir bolaning ehtiyojlari, hayot tarzi va jismoniy imkoniyatlarini hisobga olgan holda turli ko'rinishda ishlab chiqariladi. Ushbu aravachalar bolalarga erkin harakatlanish imkonini beradi, shuningdek, ularning ijtimoiy hayotga faol qo'shilishiga yordam beradi. Quyida aravachalarning asosiy turlari va ularning afzalliklari haqida batafsil ma'lumot berilgan.

Standart aravachalar: Kundalik foydalanish uchun mo'ljallangan, oddiy konstruksiyaga ega aravachalar hisoblanadi. Ular mexanik tarzda boshqariladi va asosan qo'lda itariladi. Narxi nisbatan arzon va foydalanishga qulay bo'lib, bolaning asosiy ehtiyojlarini qondirishga yetarlidir va yengil har qanday transport vositasida tashish qulay. Uy ichida va tashqarida qisqa masofalarda harakatlanish uchun juda mos keladi.

Moslashtirilgan (maxsus) aravachalar:

Bola ehtiyojlari va jismoniy imkoniyatlariga qarab maxsus dizaynda ishlab chiqilgan aravachalar.

Ular bolaning o'tirish holati, bo'yi va vazniga moslashtiriladi. Bolaning tanasi uchun qulaylik yaratadi va orqa miya egriligi kabi muammolarning oldini oladi. Individual moslashuv tufayli uzoq vaqt davomida foydalanish mumkin. Qo'shimcha xavfsizlik tizimlari bilan jihozlanadi. Bular; kamarlari, o'rindiqli suyanishi va boshqalar kiradi. Jismoniy nogironligi murakkab bo'lgan bolalar uchun ideal variant hisoblanadi.

Sport aravachalari: Sport bilan shug'ullanuvchi bolalar uchun maxsus ishlab chiqilgan. Ular yengil va tez harakatlanadigan konstruksiyaga ega.

Bolalarga sport musobaqalarida ishtirok etish va sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

Maxsus g'ildiraklar tufayli tezlik va manevr qilish qulayligi ta'minlanadi. Bolaning jismoniy faolligini oshiradi va ruhiy holatini yaxshilaydi.

Elektr aravachalar: Elektr dvigateli yordamida boshqariladigan zamonaviy aravachalar bo'lib, bolalarga mustaqil harakatlanish imkonini beradi. Bola mustaqil ravishda uzoq masofalarga harakatlana oladi.

Qo'l kuchidan foydalanish zarurati yo'qligi sababli bolaning charchashini kamaytiradi. Texnologik boshqaruv tizimlari (masalan, joystick) bilan boshqarish oson. Faol ijtimoiy hayot kechiradigan, uzoq masofalarga harakatlanishga ehtiyoji bo'lgan bolalar uchun juda mos keladi.

Ichki makon uchun aravachalar: Asosan uy va yopiq makonlarda foydalanishga mo'ljallangan kichik va yengil aravachalar. Qulay boshqaruv tizimi va ixcham o'lchamlarga ega bo'lib, ota-onalar tomonidan boshqarish oson. Ichki makonlarda ya'ni uy, maktab ichida harakatlanish uchun ideal hisoblanadi.

Nogiron bolalar uchun aravachalarning xilma-xilligi har bir bolaning ehtiyojlarini qondirish imkonini beradi. Qulay va to'g'ri tanlangan aravacha nafaqat bolaning harakatlanishini ta'minlaydi, balki uning hayot sifati va ruhiy holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Elektr aravachalar va sport aravachalari kabi innovatsion modellar bolalarning mustaqilligini oshirib, ularni jamiyatning faol a'zosi bo'lishiga yordam beradi.

Nogiron bolalar uchun aravachalar ularning hayotini yengillashtirish bilan birga, jamiyatga faol qo'shilishlari uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

To'g'ri tanlangan va qulay aravachalar bolalarning ta'lim olish, o'z tengdoshlari bilan muloqot qilish hamda mustaqil harakatlanish kabi asosiy ehtiyojlarini qondiradi.

Ularning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay infratuzilma yaratish, jamiyatda teng imkoniyatlarni ta'minlash va nogiron bolalarga e'tibor qaratish har birimizning burchimizdir.

Nogiron bolalarning jamiyatda o'z o'rnini topishi, o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishi va kelajakda muvaffaqiyatli inson bo'lishlari uchun sharoit yaratish – insonparvar va adolatli jamiyat qurishning muhim shartlaridan biridir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Дмитриева И.В. Абкеримов С.А. Процессы ветвления в живой природе и в мебели // Journal of Advanced Research and Stability, 02 Issue: 01 | 2022, с. 431-438.

2. Дмитриева И.В. Рахманов Ж.М. Применение спиралевидных принципов живой природы в мебели // Теория и практика современной науки. 2023 №3(93), с.63-77

4. Kamiljanovna A. S. et al. FRANTSIYA SAN'ATI. BARBIZON MAKTABI. TEODOR RUSSO, JAN FRANSUA MILLE //SPAIN" PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH". – 2024. – Т. 17. – №. 1.

<https://www.intereuroconf.com/index.php/ispc/article/view/3636>

5. Абдусалямова Ш. К. и др. АРХИТЕКТУРА ПЕРИОДА ВЕЛИКОЙ ФРАНЦУЗСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ. АРХИТЕКТУРА ПЕРИОДА НАПОЛЕОНА //" USA"

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE TOPICAL ISSUES
OF SCIENCE. – 2023. – Т. 8. – №. 1.

<https://www.intereuroconf.com/index.php/ispc/article/view/3636>

6. Kamiljanovna A. S. Corrugation and its Application in Furniture Design //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 123-128.

7. Абдусаламова Ш. К. и др. Искусство Англии, архитектура британского парламента, творения Тернера и Констебля //Science and Education. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 448-454.

<https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/7040>

8. Одилова С. Д. ЭЛИЗАБЕР ВИЖЕ-ЛЕБРЁН-МАФТУНКОР ПОРТРЕТЧИ МУСАВВИРА //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 5. – С. 852-856.

<https://oriens.uz/media/journalarticles/131>

9. Дмитриева И.В. Бионические закономерности в строительной технике.//Эпоха науки. 2021. №28

http://eraofscience.com/index/28_december_2021/0-144

10. Дмитриева И.В. Роль цветовых гармоний в архитектурном декоре Центральной Азии // Наука, образование и культура. 2020 №5 (49).

<http://cyberleninka.ru/article/n/rol-tsvetovyh-garmoniy-v-arhitekturnom-dekore-tsentralnoy-azii>